

Sammanfattning av gemensamma grunder för ledning och sam- verkan

Metodstöd för tillämpning inom näringslivet

Energimyndighetens publikationer kan laddas ner
eller beställas via energimyndigheten.se

Statens energimyndighet, juli 2026
ET 2026:09
ISBN (pdf) 978-91-7993-297-8

Grafisk form: Energimyndigheten

Innehåll

1 Termbank	1
2 Om dokumentet	2
3 Om ramverket	2
4 Ramverkets förhållningssätt	4
5 Ramverkets arbetssätt	5
5.1 Processen för aktörsgemensam inrikning och samordning	5
5.1.1 Mallar och checklistor	7
5.2 Processen för samlad lägesbild	8
5.2.1 Mallar och checklistor	11
5.3 Organisering av det aktörsgemensamma arbetet	12
6 Förutsättningar inom näringslivet för aktörssamverkan	13
7 Bilaga 1: Aktörsanalys	14
8 Bilaga 2: Omvärldsbevakning	15

1. Termbank

Aktörsanalys	En aktörsanalys hjälper till att skapa en överblick över vilka aktörer som påverkar eller påverkas av en störning, kris eller annan händelse. Analysen kan användas för att identifiera vilka aktörer som behöver involveras, hur de hänger ihop och hur samverkan bör organiseras.
Analys- och beslutsstöd	En funktion som ska stödja Inriktnings- och samordningsfunktionen. Tar fram gemensamt underlag, exempelvis samlad lägesbild och förslag på målbild. Det aktörsgemensamma stödet kan bestå av allt från en enskild person till flera personer från olika aktörer.
Inriktnings- och samordningsfunktion (ISF)	En grupp aktörer som har satts samman i syfte att komma överens om hur en nära förestående eller inträffad samhällsstörning ska hanteras gemensamt.
Inriktnings- och samordningskontakt (ISK)	Varje organisations ingång vid störningar. Tar emot och förmedlar information och kopplar in rätt personer (exempelvis TiB).
Lägesbild	Lägesbild är urval av information som analyseras och sammanställs i form av beskrivningar och bedömningar av läget. Syftet är att ge överblick, förståelse och underlag till beslut och åtgärder.
Samman-kallande aktör	Kallar till möten, sätter struktur, driver arbetet framåt och säkerställer dokumentation. Den sektorsansvarigmyndigheten har ett ansvar att agera som sammankallande aktör vid en samhällsstörning inom sin sektor.
Samlad lägesbild	Samlad lägesbild är urval av information från flera aktörer och andra källor som analyseras och sammanställs i form av beskrivningar och bedömningar av läget. Syftet är att ge överblick, förståelse och underlag till beslut och åtgärder i det aktörsgemensamma arbetet.
Samverkans-deltagare	Bidrar med sin organisations kunskap och perspektiv och väger både helhetens och den egna organisationens behov. Beroende på vilka frågor som ska hanteras kan representationen skifta över tid och ibland utgöras av flera individer med olika kompetenser från samma aktör.
Samverkans-ledare	Leder samverkan i praktiken och hjälper aktörerna att enas om prioriteringar och agerande. Samverkansledarens uppdrag är knutet till att förbättra den aktörsgemensamma hanteringen.

2. Om dokumentet

Det här är ett metodstöd för aktörer inom näringslivet i arbetet med *"Gemensamma grunder - ramverk för ledning och samverkan"*. Syftet är att stärka förutsättningarna för samverkan och samordning mellan myndigheter och näringslivet genom att på ett tydligt och strukturerat sätt beskriva de aktörsgemensamma arbetssätt som ramverket förespråkar.

Även om ramverket huvudsakligen är utformat för det aktörsgemensamma arbetet, det vill säga ledning och samverkan tillsammans med andra aktörer, behöver det aktörsinterna arbetet baseras på samma metodik. Det är en förutsättning för ett effektivt och samordnat samarbete, särskilt i skarpt läge där behovet av gemensamma insatser är som störst.

Dokumentet syftar även till att fungera som inspiration för hur aktörer inom näringslivet kan tillämpa ramverkets metodologi för att stärka samarbetet med myndigheter inom Er sektor, inför och under samhällsstörningar i fredstid och under höjd beredskap.

3. Om ramverket

Gemensamma grunder är ett aktörsgemensamt ramverk för ledning och samverkan. Innehållet ska göra det enklare att samverka med varandra, dela lägesbilder, samt att åstadkomma gemensam inriktning och samordning inför och under samhällsstörningar i fredstid och under höjd beredskap.

Ramverket består av fyra moduler samt en beskrivning av ramverkets utgångspunkter.

- **Utgångspunkter** - Utgångspunkterna utgör den grund som krävs för att förstå Ramverkets olika nivåer, eftersom de fungerar som ingångsvärden för dig som aktör och skapar förutsättningar för att vi tillsammans ska kunna hantera en samhällsstörning.
- **Checklistor och mallar** – Här finns konkret och direkt tillämpbart stöd för arbete såsom att leda eller delta i aktörsgemensam samverkan, ta fram samlad lägesbild eller genomföra författningsstyrd rapportering.
- **Arbetssätt** – Här beskrivs etablerade arbetssätt och processer som kan användas operativt vid hantering av en händelse.
- **Förhållningssätt** – Här finns grundläggande principer som ska genomsyra både det förberedande arbetet och det praktiska arbetet inom samverkan och ledning.
- **Konceptuell grund** – Den här nivån ger en övergripande förståelse för området, dess sammanhang samt de centrala begrepp som ramverket vilar på.

Metodstödet fokuserar på förhållningsätten och arbetssätten som ramverket förespråkar, men hänvisar även till checklistor inom ramverket.

Sammanfattningen bygger på ramverket Gemensamma grunder för ledning och samverkan, framtaget av Myndigheten för civilt försvar (MCF) i nära samverkan med ett 70-tal aktörer inom det svenska beredskapssystemet under mer än tio års utvecklingsarbete.

4. Ramverkets förhållningssätt

Gemensamma grunder förespråkar sex förhållningssätt aktörer ska omfamna i hantering av samhällsstörning. Syftet med förhållningssätten är att de ska motverka vanliga brister vid hanteringen av samhällsstörningar i fredstid och under höjd beredskap. Genom att samtliga aktörer utgår och agerar utifrån förhållningssätten, ökar sannolikheten att den gemensamma hanteringen blir så effektiv som möjligt.

Förhållningssätten är följande:

- **Se helheten** - Betrakta den egna organisationen som en del av en större helhet. En helhetssyn innebär att ta ansvar för det egna uppdraget samtidigt som man aktivt bidrar till en så effektiv gemensam hantering som möjligt.
- **Ha perspektivförståelse** - Sträva efter att förstå andra aktörers perspektiv som ett komplement till det egna. Genom att vara nyfikna, ställa frågor och aktivt söka förståelse skapas en mer heltäckande och sammanhållen bild av samhällsstörningen och de behov som uppstår.
- **Lyssna in och kommunicera aktivt** - Aktiv kommunikation och lyhördhet gör det lättare att förstå varandras informationsbehov och anpassa informationen till mottagaren. Ett kommunikativt förhållningssätt stärker dessutom förtroendet, både mellan samverkande aktörer och hos allmänheten.
- **Var proaktiv** - Agera utifrån tidiga signaler och vidta åtgärder i ett tidigt skede. Förutseende, flexibilitet och initiativförmåga underlättar hanteringen av komplexa och snabbt föränderliga händelser.
- **Ta medvetna beslut** - Ha förståelse för hur människor fattar beslut och sträva efter att fatta beslut på ett så medvetet och strukturerat sätt som möjligt.
- **Handlingskraft** - Genomföra medvetna beslut på ett resolut, engagerat och effektivt sätt i situationer som fordrar snabbt agerande, mod eller ansvarstagande.

5. Ramverkets arbetssätt

Alla aktörer som är med och hanterar samhällsstörningar måste enkelt kunna komma i kontakt med varandra och hitta effektiva former för gemensam hantering. Arbetssätt beskriver hur det konkreta arbetet bör gå till i form av strukturer och processer för specifika situationer.

5.1 Processen för aktörsgemensam inriktning och samordning

Figur 1: Process för aktörsgemensam inriktning och samordning, illustration från Myndigheten för civilt försvar.

Det övergripande för arbetssätten inom ramverket utgår från processen för aktörsgemensam inriktning och samordning. S är att underlätta det gemensamma arbetet genom att ge en tydlig struktur för vilka moment som behöver genomföras och i vilken ordning.

Samverkan kan ske i olika former. Ordinarie samverkan utgör grunden för aktörsgemensamt arbete med inriktning och samordning och sker i mer eller mindre fasta former med regelbunden rytm, exempelvis genom återkommande samverkanskonferenser eller avstämningar på lokal, regional och central nivå.

När samverkan inte är tillräcklig kan den tillfälligt förstärkas i ett situationsanpassat format. En stärkt samverkan kompletterar den ordinarie och används vid behov av effektiv hantering av gemensamma utmaningar. Oavsett form är det en fördel att använda en gemensam process, både inför och under samhällsstörningar.

Processen kan användas på olika systemnivåer och inom olika sakområden. Aktörer kan samverka i olika grad; från informationsdelning och gemensam lägesförståelse till aktörsgemensam målbild och åtgärdsplanering. Det innebär att olika aktörer, liksom olika ledningsnivåer inom samma aktör, i en given situation kan befinna sig i olika faser av processen och vara olika involverade i dess moment.

Processen inleds med att en aktör identifierar ett behov av samverkan. Det kan vara resultatet av att en eller flera aktörer uppfattar ett behov som kräver gemensam hantering, eller att en aktör identifierar utmaningar eller osäkerheter som inte bör eller kan hanteras enskilt. För att bedöma vilka aktörer som bör involveras i en gemensam hantering kan en aktörsanalys genomföras. För stöd och vägledning kring hur en **aktörsanalys** kan genomföras, se bilaga 1.

Näringslivsaktörer spelar här en viktig roll, då de ofta har tidig kännedom om störningar. När sådana signaler uppstår bör de kommuniceras till berörda aktörer för att stödja en tidig och korrekt behovsidentifiering.

Samverkansbehov kan identifieras tidigt genom att aktörer bedriver systematisk omvärldsbevakning i syfte att tidigt upptäcka händelser och följa deras fortsatta utveckling. För stöd och vägledning kring hur processer för **omvärldsbevakning** kan utformas, se bilaga 2.

När behovet har fastställts som motiverat påbörjas processen, som omfattar följande steg där näringslivet bidrar på olika sätt:

1. Dela information

En effektiv hantering förutsätter att aktörer aktivt delar relevant och tidskritisk information. Näringslivet bidrar här genom att tillföra operativ, teknisk och verksamhetsnära information som är nödvändig för att myndigheter inom sektorn och andra aktörer ska kunna skapa en korrekt och aktuell förståelse av händelsen.

2. Ta fram samlad lägesbild

Den samlade lägesbilden bygger på information från flera aktörer och ämnar ge en helhetsförståelse av situationen. Den sammanställs av utpekad aktör inom sektorn baserat på de underlag, ofta i form av en aktörsintern lägesbild, respektive aktör bidrar med. Näringslivets analyser och bedömningar är centrala för helheten, särskilt inom samhällsviktiga sektorer där deras verksamheter utgör kritiska funktioner. Deras bidrag kompletterar myndigheternas perspektiv och gör lägesbilden mer komplett och användbar.

3. Ta fram kompletterande analyser

I vissa fall krävs fördjupade eller långsiktiga analyser. Näringslivsaktörer besitter ofta expertkunskap om tekniska system, beroendeförhållanden och konsekvenskedjor. Detta gör deras medverkan avgörande när kompletterande

analyser behövs för att stödja gemensamt beslutsfattande.

4. Ta fram målbild

Arbetet med målbilder syftar till att besvara frågan ”Vad ska vi åstadkomma tillsammans?”. För att ta fram en gemensam målbild leds arbetsprocessen av utpekad aktör inom sektorn. Näringslivet deltar genom att göra tydligt vad som är möjligt att uppnå utifrån egna kapaciteter, begränsningar och beroenden. Det säkerställer att målbilden blir realistisk, relevant och genomförbar för samtliga.

5. Ta fram åtgärdsplan

Gemensam åtgärdsplanering är central för att resurser och insatser ska samordnas effektivt. Eftersom näringslivet i många fall är en utförande aktör, är deras deltagande viktigt för att åtgärderna ska kunna genomföras i praktiken. Genom att bidra till planeringen säkerställs att åtgärderna är operativt möjliga och att de kan genomföras i rätt tid.

6. Genomföra åtgärder

Vid samhällsstörningar är det ofta näringslivsaktörer som utför en stor andel av de praktiska åtgärderna, exempelvis tekniska insatser eller anpassningar av produktion och distribution. Genomförandet behöver ske i linje med den aktörsgemensamma inriktningen (målbilden) för att uppnå önskad effekt.

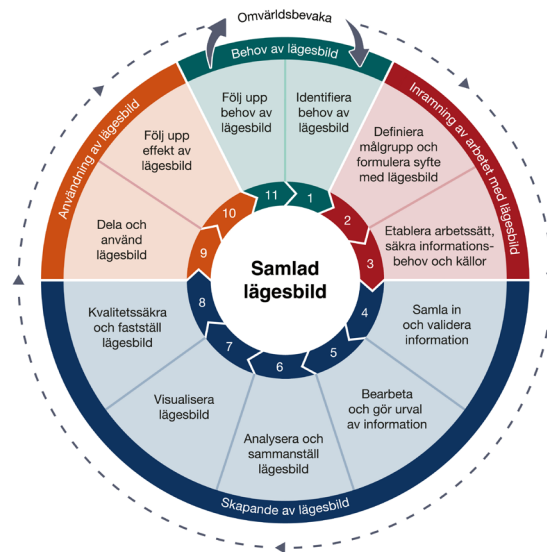
7. Följa upp åtgärder

Efter genomförandet följs åtgärderna upp för att bedöma om de har mött de identifierade behoven. Näringslivet bidrar här med erfarenheter, utvärderingar och verksamhetsspecifika resultat som är viktiga för att förbättra den gemensamma hanteringen.

5.1.1 Mallar och checklistor

Till ert stöd i processen finns det mallar och checklistor för varje steg [här >>](#)

5.2 Processen för samlad lägesbild

Figur 2: Samlad lägesbild, illustration från Myndigheten för civilt försvar.

Att ta fram en samlad lägesbild är en central del av processen för aktörsgemensam inriktning och samordning. Syftet är att skapa överblick, främja förståelse och tillhandahålla ett beslutsunderlag som stödjer aktörsgemensam inriktning och samordning.

Den samlade lägesbilden ska bidra till att alla involverade aktörer får en gemensam och tillräckligt god förståelse av situationen, så att beslut kan fattas på aktuell, verifierad och relevant information. En väl utformad samlad lägesbild hjälper till att identifiera kritiska frågor, resursbehov och möjliga åtgärder och blir därmed grunden för en effektiv och samordnad insats.

Processen är skalbar och varje delmoment kan genomföras av en eller flera personer, beroende på tillgänglig tid och resurser. Steg kan slås ihop, göras parallellt eller behöva göras om vid behov.

Viktigt att notera är att informationsdelning och lägesbilder fyller olika men kompletterande funktioner i arbetet med att hantera störningar. Lägesbilder tas ofta fram vid särskilda tillfällen för att ge en sammanställd och analyserad bild av situationen som stöd för beslut och samordning.

Samtidigt är det viktigt att aktörer fortsatt löpande delar relevant information med varandra, även mellan framtagna lägesbilder. Genom kontinuerlig informationsdelning, till exempel om driftläge, observationer, prognoser eller planerade åtgärder, kan aktörer snabbare upptäcka förändringar, skapa en gemensam förståelse av utvecklingen och underlätta samordnade insatser.

Ett aktivt och kontinuerligt informationsutbyte bidrar därmed till att lägesbilder kan tas fram på bättre underlag och att samverkan mellan aktörer fungerar mer effektivt.

Därför är det viktigt att balansera ambitionen att skapa en lägesbild av hög kvalitet mot kravet på snabbhet och effektivitet. Målet är en lägesbild som är tillräckligt bra för att stödja välgrundat beslutsfattande, inte perfekt in i minsta detalj.

Definitioner

Lägesbild:

Lägesbild är urval av information som analyseras och sammanställs i form av beskrivningar och bedömningar av läget. Syftet är att ge överblick, förståelse och underlag till beslut och åtgärder.

Samlad lägesbild:

Samlad lägesbild är urval av information från flera aktörer och andra källor som analyseras och sammanställs i form av beskrivningar och bedömningar av läget. Syftet är att ge överblick, förståelse och underlag till beslut och åtgärder i det aktörsgemensamma arbetet.

Processen för samlad lägesbild ger en generell och övergripande struktur för hur arbetet med lägesbild genomförs (se figur 2). Följande steg ingår i processen för samlad lägesbild

1. Identifiera behov av lägesbild

Arbetet inleds med att avvikelser eller risker identifieras, det vill säga händelser, störningar eller osäkerheter som avviker från det normala och som kan kräva aktörsgemensam hantering. Näringslivsaktörer har ofta tidig kännedom om driftsstörningar, leveransproblem och systemavvikelser, och deras tidiga rapportering är därför central.

2. Definiera målgrupp och formulera syfte

När ett behov har identifierats måste det tydligt framgå vem som ska ta del av den samlade lägesbilden och varför lägesbilden behövs för att informationen som delas av aktörerna ska vara så relevant och målgruppsanpassad som möjligt. Till exempel så är det skillnad på informationsbehov om lägesbilden ska användas för att ge en överblick över störningen eller fungera som beslutsunderlag.

Näringslivet behöver här bidra med information om vilka delar av deras verksamhet som påverkas, vilka underlag de själva behöver och vilka aktörer de bedömer är beroende av deras information.

3. Etablera arbetssätt och identifiera informationsbehov

Arbetssättet för att sammanställa samlad lägesbild behöver definieras redan innan en samhällsstörning. Dock behöver arbetssättet anpassas efter rådande situation. Övergripande har sektorsansvarig myndighet ansvar att sammanställa sektorns samlade lägesbild, men det kan också finnas behov av att sammanställa samlad lägesbild mellan exempelvis ett kluster av aktörer eller utifrån ett visst tema, där annan aktör är mer lämpad att ansvara för arbetet.

Det kan därför förekomma flera parallella processer för att ta fram samlade lägesbilder inom sektorn, anpassade efter olika målgrupper och informationsbehov.

Näringslivsaktörer bidrar genom att redogöra för sitt informationsbehov, sin förmåga, sina beroenden samt vilka resurser eller åtgärder de kan tillhandahålla i den aktuella situationen.

4. Samla in och validera information

Information till lägesbilden behöver samlas in från flera aktörer. Insamlingen och samordningen av information sker av ansvariga aktör inom sektorn. Näringslivsaktörer har en viktig roll genom att dela korrekt, validerad och relevant information från den egna verksamheten som underlag för vidare analys.

5. Bearbeta information och göra urval

All information kan inte ingå i lägesbilden. Här är det viktigt att alla aktörer, utifrån sin roll och uppdrag, innan de delar, gör en bearbetning, prioritering och urval av information som är relevant utifrån ett sektorsperspektiv. Näringslivsaktörer bidrar genom att dela sin bedömning av vilken information från den egna verksamheten som är mest kritiska.

6. Analysera information och sammanställa lägesbild

Analysarbetet kan omfatta skade- och konsekvensbedömningar, scenarier för möjlig händelseutveckling, resursbehov samt identifierade beroenden. Analysen och sammanställningen av den sektorsgemensamma lägesbilden genomförs av sektorsansvarigmyndighet eller annan, av den sektorsansvarigmyndigheten, utpekad aktör. Näringslivsaktörer bidrar genom att dela expertkunskap och stöd i analyser. Därefter sammanställs till en samlad lägesbild som ska vara överskådlig och strukturerad samt kunna användas av samtliga berörda aktörer.

7. Visualisera lägesbild

Vid behov bör den samlade lägesbilden visualiseras så att viktiga aspekter lyfts fram och blir lättare att ta till sig. Näringslivet kan bidra med underlag som processflöden, kartor eller resursöversikter.

8. Kvalitetssäkra och fastställa lägesbild

Kvalitetssäkringen innebär att kontrollera att den samlade lägesbilden är korrekt, begriplig, klarspråksanpassad och riktad till rätt målgrupp. Kvalitetssäkring och fastställande av den sektorsgemensamma lägesbilden görs i första hand av den sektorsansvarigmyndigheten. Samtidigt sker löpande avstämningar med övriga aktörer, exempelvis i samband med samverkanskonferenser, där näringslivsaktörer kan bekräfta fakta, uppmärksamma oklarheter och lämna kompletteringar utifrån sin egen verksamhet.

9. Dela och använda lägesbild

När den samlade lägesbilden är fastställd delas den med målgruppen och används som underlag för beslut, prioritering och åtgärder. Den delas, till den mån det är möjligt ur säkerhetsskyddsperspektiv också tillbaka till de aktörer som bidragit med information, inklusive näringslivet. Genom att ta del av den samlade helhetsbilden får näringslivsaktörer möjlighet att utveckla sina egna aktörsspecifika lägesbilder och anpassa verksamheten på ett sätt som stödjer den gemensamma inriktningen.

10. Följ upp effekt av lägesbild

Uppföljningen omfattar att bedöma om lägesbilden gav tillräcklig gemensam lägesförståelse och överblick, samt om den motsvarade det identifierade informationsbehovet och det definierade syftet. Syftet är att bedöma om den samlade lägesbilden gav tillräcklig insikt och förståelse för att hantera händelsen. Näringslivsaktörer bidrar genom att dela sina erfarenheter och sin bedömning av hur användbar lägesbilden var utifrån den egna verksamheten.

11. Följ upp behov av lägesbild

Behovet av en samlad lägesbild behöver följas upp löpande under pågående hantering för att bedöma om den ska uppdateras eller om syftet behöver justeras. Om händelseförloppet eller konsekvenserna förändras, eller om nya behov av åtgärder, resurser, samverkan eller nya målgrupper uppstår (t.ex. andra myndigheter, Regeringskansliet eller internationella aktörer) kan lägesbilden behöva anpassas. Näringslivsaktörer bidrar genom att löpande dela uppdaterad information från den egna verksamheten om förändrade konsekvenser, beroenden och resursbehov samt signalera när den samlade lägesbilden behöver fördjupas eller uppdateras.

5.2.1 Mallar och checklistor

Till ert stöd i processen finns det mallar och checklistor för varje steg [här >>](#)

5.3 Organisering av det aktörsgemensamma arbetet

Det aktörsgemensamma arbetet sker inom en inriktnings- och samordningsfunktion (ISF), där berörda aktörer samlas för att enas om hur en samhällsstörning ska hanteras gemensamt.

Det är inom ISF som det aktörsgemensamma arbetet sker. En ISF har särskilda stödfunktioner som ska hjälpa de deltagande aktörerna att snabbt och effektivt uppnå inriktning och samordning.

För att arbetet ska fungera finns några tydliga roller:

Analys- och beslutsstöd: tar fram gemensamt underlag, exempelvis samlad lägesbild och förslag på målbild. Det aktörsgemensamma stödet kan bestå av allt från en enskild person till flera personer från olika aktörer.

Inriktnings- och samordningskontakt ISK (kontaktpunkt): varje organisations ingång vid störningar. Tar emot och förmedlar information och kopplar in rätt personer (exempelvis TiB).

Sammanställande aktör: kallar till möten, sätter struktur, driver arbetet framåt och säkerställer dokumentation. Den sektorsansvarigmyndigheten har ett ansvar att agera som sammankallande aktör vid en samhällsstörning inom sin sektor.

Samverkansledare: leder samverkan i praktiken och hjälper aktörerna att enas om prioriteringar och agerande. Samverkansledarens uppdrag är knutet till att förbättra den aktörsgemensamma hanteringen.

Samverkansdeltagare: bidrar med sin organisations kunskap och perspektiv och väger både helhetens och den egna organisationens behov. Beroende på vilka frågor som ska hanteras kan representationen skifta över tid och ibland kan flera individer med olika kompetenser från samma aktör delta.

6 Förutsättningar inom näringslivet för sektorssamverkan

För att metodiken ska kunna användas på sektorsnivå på ett så effektivt sätt som möjligt behöver aktörer inom näringslivet själva ha en utvecklad förmåga att hantera samhällsstörningar i fredstid och under höjd beredskap. Det är en förutsättning för att kunna samverka strukturerat och bidra med relevanta underlag, beslut och åtgärder inom sektorn.

Nedan följer några exempel på vad företag konkret kan ha på plats för att kunna samverka effektivt med sektorn:

Aktörsanalys för att identifiera beroenden, ansvarsförhållanden och behov av samverkan mellan relevanta aktörer.

Omvärldsbevakning för att tidigt kunna identifiera förändringar, risker och händelseutveckling som kan påverka verksamheten eller sektorn.

Uttekad ISK med tydligt mandat, ansvar och eskaleringskedja för att möjliggöra effektiv ledning och samordning.

Tydliga mandat och beslutsordningar som säkerställer att representanten (samverkansdeltagaren) kan fatta beslut och ingå åtaganden å företagets vägnar.

En etablerad krisorganisation med förankrad, utbildad och övad stabsmetodik samt tydligt fördelade roller, arbetssätt och rutiner.

Implementerade sektorsgemensamma arbetssätt och format för lägesbild och informationsdelning för att säkerställa en samlad och enhetlig hantering inom sektorn.

Uppdaterade kontinuitetsplaner för kritiska processer och system för att säkerställa verksamhetens uthållighet vid störningar och kriser.

7 Bilaga 1: Aktörsanalys

En aktörsanalys hjälper till att skapa en överblick över vilka aktörer som påverkar eller påverkas av en störning, kris eller annan händelse. Analysen kan användas för att identifiera vilka aktörer som behöver involveras, hur de hänger ihop och hur samverkan bör organiseras.

Följande kan användas som stöd:

Identifiera relevanta aktörer

- Vilka aktörer berörs direkt eller indirekt av händelsen?
- Vilka aktörer påverkas i sin verksamhet eller sitt uppdrag?
- Vilka aktörer är viktiga för att hantera eller begränsa konsekvenserna?

Förstå roller och ansvar

- Vilket ansvar eller mandat har respektive aktör i situationen?
- Vilka beslut kan aktören fatta och vilka resurser kan den bidra med?
- Finns det överlapp eller oklarheter i ansvar mellan aktörer?

Identifiera beroenden

- Vilka verksamheter eller funktioner är beroende av vår verksamhet?
- Vilka leverantörer, system eller infrastrukturer är vår verksamhet beroende av?
- Finns det aktörer vars bortfall kan få stora följd effekter?

Planera samverkan

- Vilka aktörer behöver informeras eller involveras tidigt?
- Hur sker informationsdelning och samordning mellan aktörer?
- Finns etablerade samverkansforum eller kontaktvägar?

Syftet med analysen är att snabbt få en gemensam bild av vilka aktörer som är viktiga i en störningssituation och hur samverkan kan organiseras för att hantera händelsen effektivt.

8 Bilaga 2: Omvärldsbevakning

Omvärldsbevakning innebär att systematiskt följa händelser och trender som kan påverka verksamheten, så att organisationen kan agera tidigt och fatta bättre beslut vid störningar eller kriser.

Det kan handla om exempelvis:

- störningar i samhällsviktiga funktioner eller leveranskedjor
- förändringar i omvärldsläget och säkerhetssituationen
- cyberhot och informationspåverkan
- väderhändelser och klimatrelaterade risker
- regulatoriska eller politiska förändringar
- ekonomiska och marknadsmässiga förändringar

En enkel arbetsprocess i sex steg kan definiera syftet

1. Definiera syftet

Bestäm vad ni vill upptäcka eller följa upp som risker mot verksamhet, leveranser, personal, system eller samhällsviktig funktion.

2. Identifiera relevanta källor

Använd källor som ger signaler om förändringar, t.ex.:

- myndigheter och branschorganisationer
- nyheter och analyser
- säkerhets- och cyberrapporter
- sociala medier och marknadsinformation
- interna rapporter och erfarenheter

3. Strukturera informationen

Samla och kategorisera information i ett gemensamt system så att den kan delas internt och analyseras.

4. Följ och analysera utvecklingen

Identifiera mönster och möjliga konsekvenser. Exempel på analysfrågor:

- Vad händer?
- Varför händer det?
- Hur kan det påverka verksamheten eller omgivningen?
- Finns det behov av åtgärder eller förändrade prioriteringar?

5. Agera på insikterna

Vidta åtgärder när risker eller möjligheter identifieras, exempelvis:

- förstärka beredskap
- justera planer eller prioriteringar
- informera berörda funktioner
- eskalera till ledning, krisledning eller samverkan med andra aktörer

6. Utvärdera och förbättra arbetet

Se regelbundet över hur omvärldsbevakningen fungerar och anpassa den efter nya risker eller behov.

Hållbar energi för alla

Energimyndigheten bevakar, analyserar och främjar omställningen till ett fossilfritt energisystem och en trygg energiförsörjning. Vi har en central roll som beredskapsmyndighet och ett sektorsansvar inom energiområdet.

Vi bidrar med fakta, kunskap och analyser om tillförsel och användning av energi i samhället, och ansvarar för Sveriges officiella energistatistik. Genom stöd till forskning och utveckling bidrar vi till framtidens energilösningar och ny teknik, och främjar affärsutveckling som gör det möjligt att kommersialisera och sprida innovationer.

Vi deltar i internationella klimatsamarbeten och hanterar stödsystem som elcertifikatsystemet och handeln med utsläppsrätter.

Vi verkar även för ett resurseffektivt samhälle och förmedlar kunskap om effektiv energianvändning till hushåll, företag och myndigheter.

I samarbete med myndigheter, kommuner, regioner och andra aktörer stärker vi samhällets förmåga att hantera energiförsörjningen vid kris och höjd beredskap.